

Brev til redaktøren

Innlegg på inntil 400 ord, eventuelt knyttet til tidligere publisert stoff, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å foreta redaksjonelle endringer.

Hjernen tilhører alle

Et godt selvbilde er fint å ha, men et realistisk selvbilde er heller ikke å forakte. Det er det grunn til å minne om når norske nevrologer nå hevder at «hjernen tilhører nevrologene» (1). Dette kunne vært omformulert som et morsomt ordspill, men fremstår istedenfor som tåpelig for alle oss ikke-nevrologer som har omsorg for pasienters hjerner i vårt daglige virke.

Det er nå engang slik at et utall ulike legespesialiteter tar hjernen i terapi: Psykiatere, pediatere, anestesileger, allmennleger, indremedisinere, geriater, karkirurger, nevrokirurger, røntgenleger, nevrofysiologer, ja endog nevrologer! Vi har alle sammen ulike kunnskaper om hjernen; til sammen er vi ganske formidable. Men nevrologer verken har, eller skal ha, monopol på å mene noe om alle symptomer eller sykdomstilstander som rammer hjernen. Det har de ganske enkelt ikke kompetanse til.

Bakgrunnen for Tidsskriftets oppslag er at norske nevrologer ønsker å ta et fastere grep om omsorgen for slagpasienter. Fra eget virke har jeg mange opplevelser med nevrologer som står og vifter med reflekshammeren foran bevisstløse pasienter, uten evne til å etablere pasienten i stabilt sideleie eller sikre frie luftveier, håndgrep som enhver lege bør beherske. Slikt vitner ikke om omsorg for hjernen. Norske nevrologer har distansert seg fra en rekke arbeidsoppgaver som medfører tunge tak og vaktmessig belastning. De har inntil nylig stort sett også vært fraværende i omsorgen for det store gross av smertepasienter, selv om det vel fortsatt er slik at smertebanene utgjør en del av nervesystemet?

Jeg kjenner mange fine nevrologer og har en god dialog med dem i mitt daglige virke. Til sammen utfyller vi hverandre på en profesjonell måte. Det går heldigvis lang tid mellom hver gang noen fremstår med en slik revirholdning som man dessverre må lese ut av intervjuet med lederen i Norsk nevrologisk forening i Tidsskriftet nr. 6/2007 (1).

Jon Henrik Laake

Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Litteratur

1. Tveito M. Med blålys over vidda. Intervju med Ellisiv Mathiesen. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 768–9.

Tidsskriftet svarer:

Jon Henrik Laake hefter seg ved en mellomtittel i intervjuet med Ellisiv Mathiesen i Tidsskriftet nr. 6/2007 (1). Mathiesen, som er spesialist i nevrologi og var leder i Norsk nevrologisk forening i 2004–05, ble intervjuet i forbindelse med oppstarten av Tidsskriftets temaserie om hjerneslag (2).

Mellomtittel i intervjuer er et redaksjonelt anliggende og kan inneholde spissformuleringer som skal fungere som et blikkfang, slik som i dette tilfellet. Hvis man leser hva Mathiesen faktisk uttaler, er det ikke grunnlag for å konkludere med at «norske nevrologer nå hevder at «hjernen tilhører nevrologene»». I intervjuet understreker Mathiesen at nevrologer har en sentral plass innen diagnostikk og akuttbehandling av hjerneslag og poengterer samtidig betydningen av samarbeid mellom ulike spesialister og yrkesgrupper.

Det er ingen hemmelighet at det råder motsetninger innad i profesjonen når det gjelder organisering av fagfeltet hjerneslagssykdommer i Norge (3, 4). Forekomsten av hjerneslag er økende, og akutt hjerneslag og følgetilstander etter slag representerer en stor utfordring for helsevesen, pasienter og pårørende. Skal pasientgruppen få best mulig behandling, kreves dialog og samhandling på tvers av medisinske spesialiteter, finansieringssystemer og forvaltningsnivåer (2). Tidsskriftet har med temaserien om hjerneslag ønsket å synliggjøre felles utfordringer, snarere enn å nøre opp under «revirholdninger».

Jan C. Frich

Tidsskriftet

Litteratur

1. Tveito M. Blålys over vidda. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 768–9.
2. Frich JC, Russell D. Hjerneslag – en ny epoke. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 719.
3. Kongsvik LT. Hjerneslagssykdommer – et fagfelt som må styrkes. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 3345.
4. Rønning OM. Hjerneslag rammer hjernen – alltid. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 458.

Bruk av rusmidler kan føre til hjerneslag

I Tidsskrift nr. 6/2007 er temaet hjerneslag belyst med flere artikler. Bortsett fra at høyt alkoholkonsum ble nevnt som en mulig

risikofaktor, hadde alle artikkelforfatterne konsekvent unnlatt å nevne bruk av rusmidler som risikofaktor for hjerneslag. Spesielt i artikkelen om hjerneinfarkt hos unge voksne (1) savnet vi et avsnitt om dette.

Det er godt dokumentert at rusmiddelbruk kan medføre økt fare for både cerebrale infarkter og intracerebrale blødninger (2, 3). Særlig er det velkjent at sentralstimulerende rusmidler som amfetamin, metamfetamin, kokain og ecstasy kan ha slike effekter (4–6). Også for cannabis er det rapportert tilfeller av hjerneslag hos unge voksne, og flere kasuistikkrapporter er publisert (7–9).

Ingebjørg Gustavsen

Knut Hjeltnelund

Liliana Bachs

Jørg Mørland

Divisjon for rettsstoksikologi

og rusmiddelforskning

Nasjonalt folkehelseinstitutt

Litteratur

1. Næss H. Hjerneinfarkt hos unge voksne. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 751–3.
2. Brust JC. Clinical, radiological, and pathological aspects of cerebrovascular disease associated with drug abuse. Stroke 1993; 24: I129–I33.
3. Sloan MA, Kittner SJ, Feeser BR et al. Illicit drug-associated ischemic stroke in the Baltimore-Washington Young Stroke Study. Neurology 1998; 50: 1688–93.
4. Perez JA jr., Arsura EL, Strategos S. Methamphetamine-related stroke: four cases. J Emerg Med 1999; 17: 469–71.
5. Kaku DA, Lowenstein DH. Emergence of recreational drug abuse as a major risk factor for stroke in young adults. Ann Intern Med 1990; 113: 821–7.
6. McEvoy AW, Kitchen ND, Thomas DG. Intracerebral haemorrhage and drug abuse in young adults. Br J Neurosurg 2000; 14: 449–54.
7. Mateo I, Pinedo A, Gomez-Beldarrain M et al. Recurrent stroke associated with cannabis use. J Neurol Neurosurg Psychiatry 2005; 76: 435–7.
8. Mesec A, Rot U, Grad A. Cerebrovascular disease associated with marijuana abuse: a case report. Cerebrovasc Dis 2001; 11: 284–5.
9. Mouzak A, Agathos P, Kerezoudi E et al. Transient ischemic attack in heavy cannabis smokers – how «safe» is it? Eur Neurol 2000; 44: 42–4.

H. Næss svarer:

Det foreligger noen få rapporter om assosiasjon mellom ulike rusmidler (utenom alkohol) og hjerneinfarkt hos unge voksne. I seks store populasjonsbaserte (1, 2) eller sykehusbaserte (3–6) studier med til sammen over 1 500 unge hjerneinfarkt-pasienter er imidlertid rusmiddelbruk bare rapportert i én undersøkelse fra USA. I den studien var 11,9 % av pasientene rusmisbru-